ÄÄNEKOSKI

SUOLAHTI 2020
OSAYLEISKAAVA

SELOSTUS 26.11.2009

KAUPUNGINVALTUUSTON HYVÄKSYMINEN: 14.12.2009

AIRIX Ympäristö
FMC GROUP

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI

JOHDANTO

Äänekosken kaupunki on käynnistänyt vuonna 2006 Äänekoski 2016 rakenneyleiskaavaprosessin, jossa laaditaan uuden Äänekosken alueelle strateginen maankäytön suunnitelma, rakenneyleiskaava. Rakenneyleiskaava Äänekoski 2016 on hyväksytty Äänekosken kaupunginvaltuustossa 3.11.2008. Keski-Suomen ympäristökeskus on myöntänyt hankkeelle rahoitusta. Työtä on jatkettu laatimalla Äänekosken, Suolahden ja Sumiaisten taajamien osayleiskaavat, joiden tavoitevuosi on 2020.

Rakenneyleiskaavasuunnittelua sekä taajamien osayleiskaavasuunnittelun luonnosvaihetta on ohjannut laaja ohjausryhmä, joka on koostunut uuden Äänekosken kaupunginhallituksesta sekä Äänekosken kaupungin, Keski-Suomen liiton, Keski-Suomen ympäristökeskuksen ja seudun elinkeinoyhtiön edustajista. Projektityöryhmässä ovat olleet mukana Äänekosken kaupungin ja elinkeinoyhtiön edustajat sekä suunnitelmat laatinut konsultti. Taajamien osayleiskaavojen jatkosuunnittelua on ohjannut Äänekosken kaupunginhallitus.

Äänekosken kaupungissa on käytännön työstä vastannut kaavoituspäällikkö Olli Kinnunen. Suunnitelmat on konsulttina laatinut AIRIX Ympäristö Oy:n Tampereen toimisto.

SISÄLLYSLUETTELO

1 PERUSTIEDOT 5

1.1 LÄHTÖKOHDAT 5
1.2 KAAVA-ALUE 5
1.3 LAADITUT SELVITYKSET JA LIITEASIAKIRJAT 6
1.4 KAAVOITUSTILANNE 6
1.5 MAANOMISTUS 8
1.6 VÄESTÖ, ELINKEINOT JA PALVELUT 9
1.7 LUONNONYMPÄRISTÖ 10
1.8 MAISEMA 11
1.9 KULTTUURIYMPÄRISTÖ 11
1.10 LIIKENNE, YHDYSKUNTATEKNIIKKA 12
1.11 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT 13

2 SUUNNITTELUN TAVOITTEET 14

2.1 VALTAKUNNALLISET JA MAAKUNNALLISET TAVOITTEET 14
2.2 RAKENNEYLEISKAAVASSA ASETETUT TAVOITTEET 14
2.3 ALUEIDEN KÄYTÖN STRATEGIASTA JOHDETUT TAVOITTEET 15

3 VAIHTOEHDOT (KOHDEALUEET) 16

4 OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT 17

4.1 YLEINEN PERUSTELU 17
4.2 KOKONAISRAKENNE JA MITOITUS 17
4.3 MAANKÄYTTÖ 18
4.3.1 Asuminen 18
4.3.2 Palvelut ja keskustatoiminnot 19
4.3.3 Työpaikka-alueet 20
4.3.4 Virkistys 21
4.3.5 Liikenne 21
4.3.6 Erityisalueet 22
4.3.7 Kulttuuriympäristö ja luonnonympäristö 23
4.3.8 Maa- ja metsätalous 25
4.3.9 Vesialueet 27
4.3.10 Osayleiskaavamääräyksiä 27

5 KAAVAN SUHDE MUIHIN SUUNNITELMIIN 27

6 KAAVAN VAIKUTUKSET 27

6.1 VALTAKUNNALLISTEN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEIDEN HUOMIOINTI 28
6.2 VAIKUTUKSET RAKENNETTUUN YMPÄRISTÖÖN 28
6.3 VAIKUTUKSET LUONNONYMPÄRISTÖÖN JA MAISEMAAN 29
6.4 YHDYSKUNTATALOUDELLISET VAIKUTUKSET 29
6.5 VAIKUTUKSET IHMISTEN ELINOLOIHIN JA ELINYMPÄRISTÖÖN, SOSIAALISET VAIKUTUKSET 30
6.6 VAIKUTUKSET LÄHEISIIN NATURA-ALUEISIIN 30
6.7 OIKEUSVAIKUTUKSET 31

7 KAAVAN TOTEUTUS 32

8 SUUNNITTELUN VAIHEET 33

9 KAAVAEHDOTUKSEN TARKISTUS 33

LIITTEET	Liite 1	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)
	Liite 2	Luonto- ja kulttuuriympäristökohteet kaavassa
	Liite 3	Kaavoitustilanne
	Liite 4	Kustannustarkastelu
	Liite 5	Mahdollisesti pilaantuneet maat
	Liite 6	Ote rantaosayleiskaavan mitoituksesta
	Liite 7	Kaavoittajan vastine muistutuksiin ja lausuntoihin sekä kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen tehdyt tarkistukset.

1 PERUSTIEDOT

1.1 Lähtökohdat

Äänekosken ja Suolahden kaupunkien sekä Sumiaisten kunnan vuoden 2007 alussa toteutunut yhdistyminen uudeksi Äänekosken kaupungiksi tuo alueiden käyttöön monia haasteita ja mahdollisuuksia. Yhdistyminen vahvistaa Äänekosken asemaa yhtenä Keski-Suomen maakunnan kasvavista aluekeskuksista, joka tarjoaa hyvät asumis-, työnteko-, yrittämis- ja koulutusmahdollisuudet logistisesti erinomaisella paikalla. Yhdistymisen myötä on noussut tarve tarkastella uudella ja innovatiivisella tavalla kaupungin tulevaa aluerakennetta ja sen kehittymismahdollisuuksia.

Rakenneyleiskaava kattaa koko uuden Äänekosken kaupungin alueen (aiemmat Äänekosken ja Suolahden kaupunkien sekä Sumiaisten kunnan alueet). Erilliset oikeusvaikutteiset osayleiskaavat laaditaan Äänekosken, Suolahden sekä Sumiaisten taajama-alueille.

1.2 Kaava-alue

Suolahden taajaman osayleiskaava-alue rajautuu lännessä Äänekoski 2020 osayleiskaava-alueeseen ja etelässä Suolahden rantayleiskaava-alueeseen (Kuhnamo) ja Laukaan kunnan rajaan. Koillisessa kaava-alue jatkuu Äänekoskentietä pitkin Mutapohjan kautta Majalan koulun pohjoispuolelle. Osayleiskaavalla kumotaan se osa rantayleiskaavasta, jossa kaavat menevät päällekkäin (mm. Suojärven itäranta). Kaava-alueen pinta-ala on noin 2610 hehtaaria.

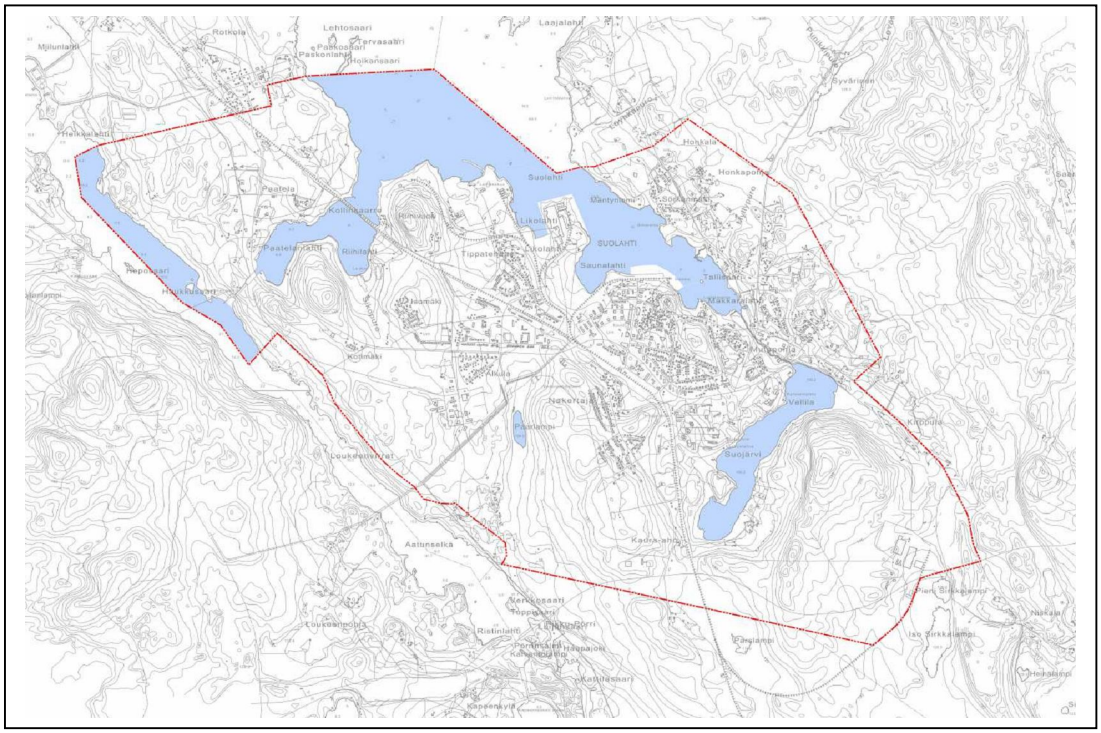

Kuva 1. Suunnittelualue

1.3 Laaditut selvitykset ja liiteasiakirjat

Kaavoitushankkeeseen liittyvät selvitykset

- Äänekosken rakenneyleiskaavan 2016 luontoselvitys, Suunnittelukeskus Oy, 2006.
- Äänekosken ja Suolahden taajamien laajennusalueiden luontoselvitys, Suunnittelukeskus Oy, 2006.
- Taajamien laajennusalueiden maisemaselvitys, Äänekosken kaupunki, Anna-Kaisa Aalto, 2006.
- Rakenneyleiskaava Äänekoski 2016 maisemaselvitys (kartta-aineisto), Äänekosken kaupunki, Anna-Kaisa Aalto, 2006.
- Rakennusinventointi, Juuso Väisänen, Keski-Suomen museo, 2006.
- Rakenneyleiskaava 2016, Palvelurakenneanalyysi, AIRIX Ympäristö Oy, 2007
- Liito-oravaselvityksen tarkistus Paatelan Oittilan alueella. FCG Planeko Oy, 2008.

Aikaisemmin laaditut selvitykset

- Jäppinen, J. (toim.). Viestejä maisemassa. Keskisuomalainen kulttuuriympäristö. 2006.
- Kaitalehto, O. Rakennusperinteen ja rakennetun ympäristön inventointi Äänekoskella ja Suolahdessa v. 1980-81. 29.4.1982.
- Keski-Suomen liitto & Geologian tutkimuskeskus, Kuopion yksikkö. Kalliokiviainesselvitys Jyväskylän, Keuruun, Leivonmäen, Sumiaisten ja Äänekosken alueilla. 16.12.2004.
- Keski-Suomen liitto, Jämsä-Horppila & Salminen. Keski-Suomen maakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisema-alueet. Julkaisu B 61. 1996.
- Keski-Suomen liitto. Keski-Suomen maakuntakaava. Liikennevarausten perusteet. 25.1.2006.
- Kantonen, T. Suolahden vanha asema ja Keiteleen teollisuusperinne. Kohteiden kuvaus ja toimintamalleja nähtävyyskäytön kehittämiselle. 30.9.1997.
- Keski-Suomen ympäristökeskus, Suolahden kaupunki ja Finnforest Oy, Sokka (toim.). Yleissuunnitelma suuren tulvan aiheuttamien vahinkojen rajoittamiseksi. Suolahden keskustan alue. 2006.
- Suolahden kaupunki, Ympäristölautakunta, Knuutinen. Suolahden arvokkaat luontokohteet. 1991.
- Suolahden kaupunki, Salo, Kustula, Niskanen & Sihvonen, 2002. Ympäristön tila Suolahdessa 2001.

1.4 Kaavoitustilanne

<u>Maakuntakaava</u>
Maakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 16.5.2007 ja vahvistettu Ympäristöministeriössä 14.4.2009.

- Yleinen tieverkko noudattaa olemassa olevaa tilannetta. Rautatie on osoitettu sivuratana/yhdysratana (ympäristöministeriön vahvistamispäätös). Laivaväylä on osoitettu Suolahden satamaan sekä kanavan kautta Kuhnamon puolelle.
- Nykyinen asemakaava-alue on osoitettu taajamatoimintojen alueena **A**. Lisäksi on osoitettu alueet Äänekoskentien varresta. Ydinalue on keskustatoimintojen alueena **C**.

- Nykyiset teollisuusalueet lähialueineen ovat merkinnällä **T.** Lisäksi kantatien varteen on osoitettu laajempi teollisuusaluevaraus.
- Ulkoilureitti on osoitettu taajama-alueelta etelään. Moottorikelkkayhteys kulkee taajaman eteläpuolella suuntautuen kanavan kohdalta pohjoiseen.
- Valtakunnallisesti arvokkaana alueena on osoitettu Keski-Suomen kansanopisto. Maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristökohteita on kuusi.
- Pohjavesialueena on osoitettu Mutapohja. Pääjohto, yhteystarve (siirtoviemäri ja vesijohto) on osoitettu Suolahden ja Sumiaisten välille sekä Suolahden ja Äänekosken välille
- Äänekosken ja Suolahden taajamat kuuluvat kaupunkikehittämisen kohdealueeseen, **kk-2**.

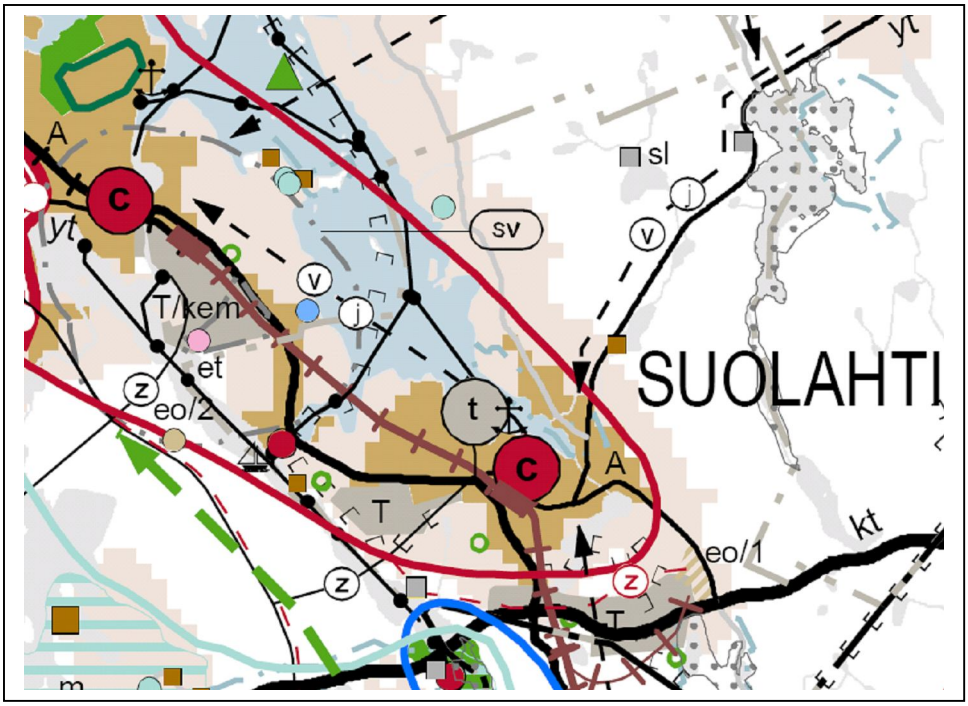

Kuva 2. Ote maakuntakaavasta (ympäristöministeriö vahvistanut 14.4.2009).

<u>Yleiskaavoitus</u>

Suunnittelualueella on voimassa seuraavat osayleiskaavat:

- Suolahden rantayleiskaava (rantaosayleiskaavan muutos, laajennus ja osittainen kumoaminen), jonka Äänekosken kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 18.6.2007
- Suolahden yleiskaavan on Suolahden kaupunginvaltuusto hyväksynyt 9.12.1985

Äänekosken kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Äänekosken oikeusvaikutuksettoman rakenneyleiskaavan 3.11.2008. Kaavassa Äänekosken ja Suolahden taajamien yhteyttä pyritään vahvistamaan ja kehittämään tiivistyvänä kaupunkikeskuksen alueena. Kaavalla on osoitettu kehittämisalueita mm asutuksen, yritystoiminnan ja palveluiden sijoittumisen näkökulmasta.

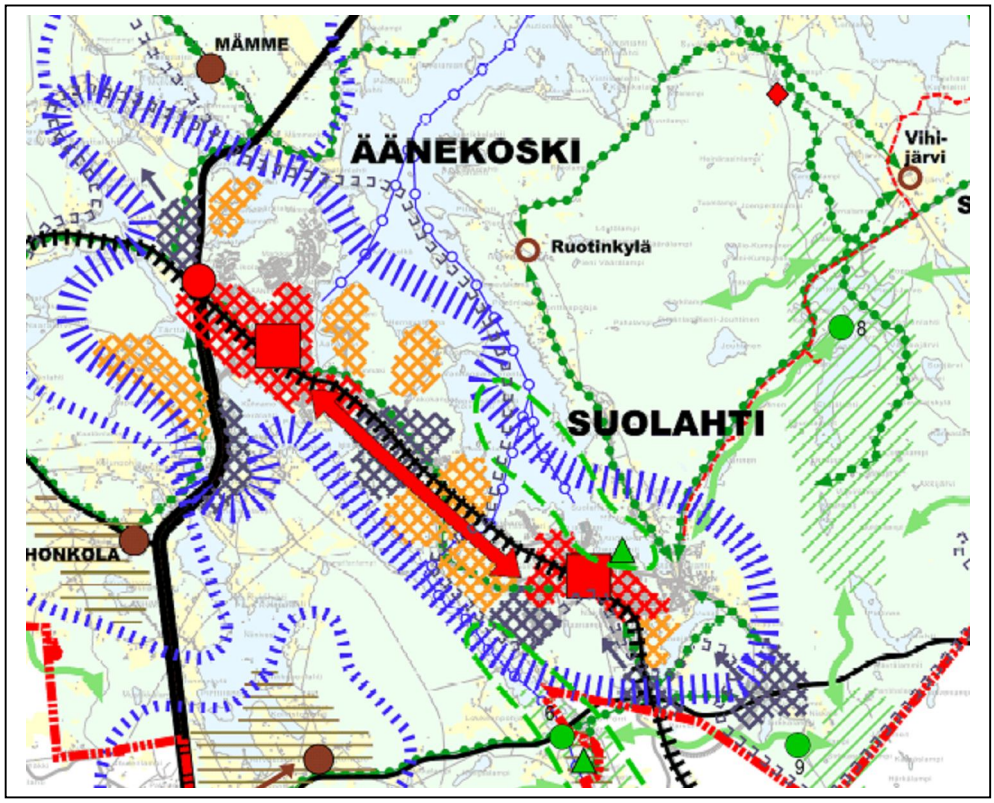

Kuva 3. Ote oikeusvaikutuksettomasta rakenneyleiskaavasta.

Asemakaavoitus
Suolahden taajama-alueella on asemakaavoitettua aluetta yhteensä n. 945 hehtaaria. Kaavojen ikärakenne on vaihteleva. Taajaman etelä- ja itäosassa on monin paikoin voimassa 1970-luvun kaava ja vanhimmat kaavat ovat 1950-luvulta. Asemakaavoitetut alueet on esitetty erillisessä liitteessä.

Rakennusjärjestys
Äänekosken kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty Äänekosken kaupunginvaltuustossa 11.12.2006.

Rakennuskielto
Suunnittelualueella ei ole voimassa rakennuskieltoalueita.

1.5 Maanomistus

Suurimmat maaomistajat ovat yksityisten maanomistajien ohella Äänekosken kaupunki sekä metsäyhtiöt.

1.6 Väestö, elinkeinot ja palvelut

Väestö

Uuden Äänekosken kaupungin alueella ei viimeisen 25 vuoden aikana ole tapahtunut kokonaisuutena kovin suuria väkiluvun muutoksia. Vuodesta 1980 vuoteen 2006 koko alueen asukasluku on laskenut vain muutamalla sadalla hengellä. Vanhan kuntajaon mukaan tarkasteltuna alueelliset erot ovat kuitenkin suurempia: Sumiaisissa asukasluku on vähentynyt n. 6 % ja Suolahdessa n. 10 %. Äänekoskella asukasluku on kyseisenä ajanjaksona puolestaan kasvanut n. 6 %.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan asukasluku uuden Äänekosken kaupungin alueella olisi vuonna 2020 likimain nykyisellä tasolla (noin 20 000 asukasta). Kaupungin oman väestötavoitteen mukaan asukasluku kasvaa vuosittain sadalla asukkaalla.

Ennustettua väkiluvun muutosta merkittävämpiä ovat muutokset kunnan asukkaiden ikärakenteissa. Samanaikaisesti tapahtuu lasten ja nuorten sekä erityisesti työikäisten suhteellisen osuuden merkittävää vähenemistä. Kun nuorten ikäluokkien suhteellinen osuus pienenee, kasvaa alueella vanhusten suhteellinen osuus voimakkaasti. Yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa nykyisestä, n. 17 %:sta 29 %:iin vuoteen 2020 mennessä.

Elinkeinot

Uusi Äänekoski on muodostunut kolmesta elinkeinorakenteeltaan melko erilaisesta kunnasta: alkutuotantopainotteisesta Sumiaisesta, teollisuuspainotteisesta Suolahdesta sekä teollisuus- ja palvelupainotteisesta Äänekoskesta. Suolahden alueella teollisuustyöpaikkojen osuus työpaikoista on 52%. Muu teollisuus koostuu pienteollisuudesta. Palvelujen osuus on noin 35% (julkinen ja yksityinen). Suurimpia teollisuusyrityksiä ovat Finnforest Oy:n vaneritehdas, Valtra Oy:n traktoritehdas, Relicomp Oy metalliyritys ja Kurikka Timber Oy. Näissä on yhteensä yli 1500 työntekijää. Työpaikkojen kokonaismäärässä ei 2000-luvun aikana ole muuttunut merkittävästi.

Palvelut

Julkisen sektorin palvelutarjontaa on kattavasti kaikissa vanhoissa kuntakeskuksissa. Koulutuspalveluista monipuolisimmat ovat Äänekosken ja Suolahden taajamissa. Suolahdessa on tarjolla sekä alakoulu että yläkoulu. Sumiaisten peruskoulun luokat 7-9 ovat Suolahdessa. Suolahden muuta koulutusta ovat humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) sekä opistotasoista koulutusta (Keski-Suomen opisto). Terveyspalveluja on Suolahdessa toimiva terveysasema. Äänekoskella on terveyskeskuksen sairaala. Suolahdessa on päiväkoti ja vanhustenhuollon palvelut. Muuta tarjontaa ovat mm. kirjasto, Suolahtisali, satama- ja kanavapalvelut, vanha asema sekä seurakunnalliset palvelut.

Äänekosken kaupalliset palvelut ovat keskittyneet suureksi osaksi Äänekosken ja Suolahden taajamiin. Molemmissa taajamissa on erikoiskaupan palveluja hyvin. Osa erikoiskaupan palveluista haetaan Jyväskylästä. Suolahden keskustassa on mm. päivittäistavarakauppoja, useita pienempiä erikoiskauppoja, kahvila, ravintoloita sekä hotellipalvelut. Kaupalliset palvelut keskittyvät pääasiassa Asemakadun varrelle. Tulevaisuudessa Äänekosken ja Suolahden taajamien ohella Hirvaskankaan alue tulee laajenemaan merkittäväksi kaupan keskukseksi.

Suolahden virkistyspalvelutarjontaa ovat mm. uimahalli, jäähalli, yleisurheilukenttä, valaistut kuntoradat Kylänmäellä sekä Nakertajan alueella. Yleisiä uimarantoja on yksi Suojärven rannalla sekä kaksi Keiteleen rannalla.

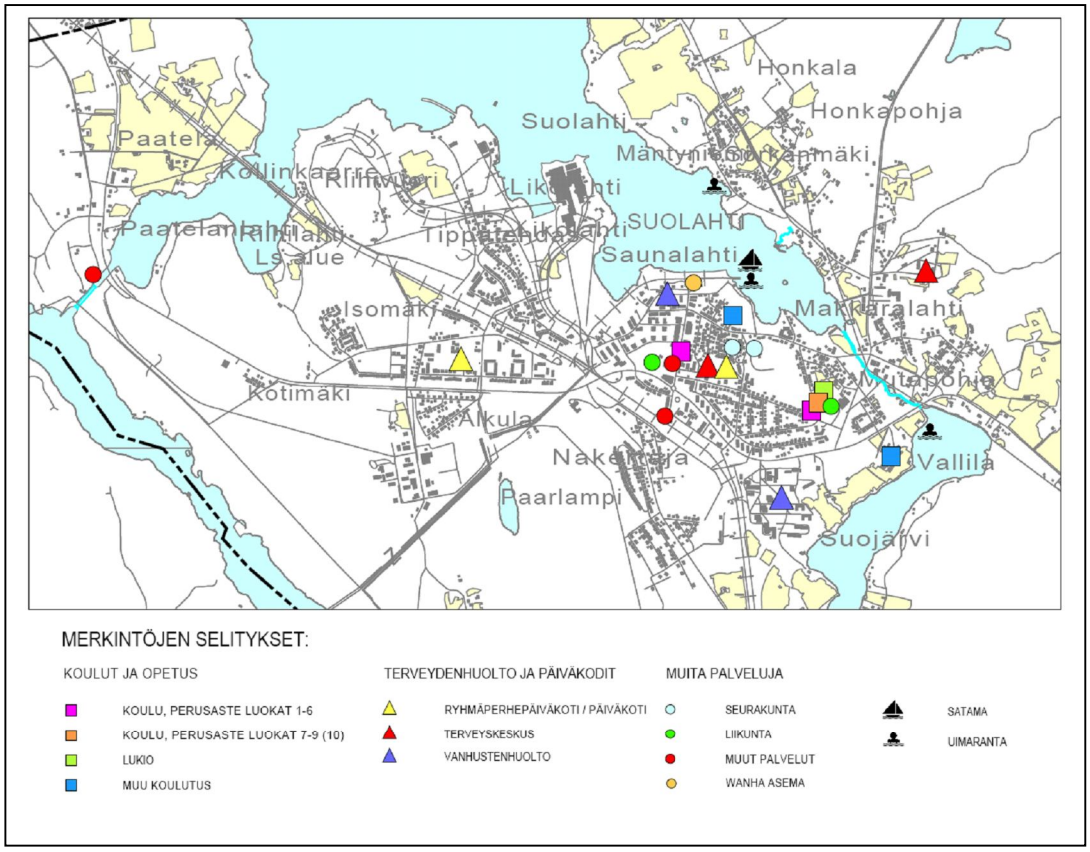

Kuva 4. Suolahden taajaman palveluverkko (pääosin julkinen), jossa neliöillä on osoitettu koulut, kolmioilla terveyspalvelut, vanhainkoti ja päiväkodit. Ympyröillä on osoitettu muita palveluja kuten uimahalli.

1.7 Luonnonympäristö

Luontoselvitysten (Suunnittelukeskus Oy 2006, Suolahden kaupunki 1991) mukaan alueen kallioperä on pääosin graniittia ja granodioriittia. Alueen pohjoisosiin ulottuu Ala-Keiteleen laaja gabroalue. Vallitseva maalaji on moreeni. Vesistöjen tuntumassa on pienialaisia savikoita.

Pinnanmuodoiltaan alue on vaihtelevaa, vesistöjen rikkomaa ruhjelaaksojen luonnehtimaa maastoa. Alueen suurin järvi on Ala-Keitele. Muita kirkasvetisiä järviä ovat mm. Suojärvi ja Iso-Jurvo. Metsät ovat pääosin tuoreita mustikkatyypin kuusikoita. Kallioisilla paikoilla esiintyy karumpiakin kankaita. Pieniä lehtolaikkuja esiintyy rannoilla, peltoalueiden reunamilla sekä juotteina kangasmetsissä. Ne vaihtelevat mm. lehtomaisista kankaista käenkaali-mesiangervotyypin suurruoholehtoihin ja kosteisiin saniaistyypin lehtoihin. Soita on niukasti. Ranta-alueet ovat selvärajaisia ja paikoin louhikkoisia tai kivikkoisia Alueella on myös viljeltyjen peltoaukeiden, tilakeskuskusten ja vanhojen pihapiirien muodostamaa maisemaa.

Osayleiskaava-alueella esiintyy luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeista liito-orava *(Pteromys volans)* muutamalla alueella.

Luontokohteista on Riihilahden luhta Luonnonsuojelulailla suojeltu. Erittäin arvokkaita ovat kansallisesti arvokas Myllypuron lehto ja seudullisesti arvokas Myllypuron suisto sekä seudullisesti arvokas Suojoki. Muita kohteita on yli kymmenen. Luonnonmaisemaltaan arvokkaaksi aluekokonaisuudeksi alueella on arvioitu, Riihivuoren ja Kotimäen kallioiset mäkialueet sekä Kirppuvuori. Kaava-alueella ei ole Natura -kohteita. Lähellä kaava-alueen eteläpuolella ovat Vatianjärven-Saraaveden alueen (FI0900104) Aatulan osa-alue ja Hietasyrjänkangas-Sirkkaharju -alue (FI0900013).

Kaava-alueen luontokohteet kohdassa 4.1.7.

1.8 Maisema

Maasto on vaihtelevaa ja maisemallisesti monipuolinen Moreenimäkien, drumliinikumpareiden ja kallioisten mäkien lomassa sijaitsee erikokoisia vesistöjä ja avointa maisemaa. Lakiosien metsät ovat ilmavia, paikoin kivikkoisia ja kallioisia männikkökankaita. Alavammilla alueilla sijaitsevat hämyisät kuusikot. Painanteissa on pieniä soistumia tai lehtipuustoa. Korkeimmat alueet ovat noin 200 mmpy matalimpien ollessa noin 100 mmpy tasolla. Maisemassa erottuvia metsäisiä mäkialueita ovat Kirppuvuori, Kotimäki, Nakertajanmäki ja Riihivuori.

Kaava-alueella on lukuisia ranta-alueita sekä mäkialueita, joilta avautuu merkittäviä järvinäkymiä. Laajimmat näkymät avautuvat Keiteleelle. Taajama on levittäytynyt alavimmille Keiteleen ranta-alueille. Yhtenäisemmät peltoalueet ovat taajaman itäpuolella, kaava-alueen ulkopuolella.

1.9 Kulttuuriympäristö

Taajaman vaiheita. Äänekosken ja Suolahden 1890-luvulla alkanut teollistuminen perustui Keiteleen alueen suuriin metsävaroihin sekä vesiliikenteen, rautateiden, vesivoiman ja höyryvoiman hyödyntämiseen. Suolahden sahatoiminta alkoi samaan aikaan kuin rautatie valmistui vuonna 1898. Myöhemmin aloittaneita suurempia sahoja olivat Kalliolahden saha ja Riihivuoren saha. Viimeisenä lopetti Riihivuoren saha 1990 luvun alussa. Vanerintuotantoon keskittynyt Suolahden tehtaat perustettiin vuonna 1920. Suolahden alueella on mm. ollut konepajateollisuutta, elintarviketeollisuutta, matkalaukkutehdas, tiilitehtaita, kattohuopatehdas. Mäntyniemeen on perustettu konepaja ja telakka jo 1900 –luvun alussa. Lisäksi Suolahdessa on ollut monenlaista pienteollisuutta.

Uudempaa metalliteollisuutta edustaa traktoritehdas Valtra Oy Sirkkaharjussa. Entinen Valmet Oy siirsi 1950–luvun alussa aloittamansa traktorituotannon Jyväskylän Tourulasta Suolahteen 1960–luvun lopussa. Valtra Oy:llä on nykyisin noin 800 työntekijää.

Teollistumisen myötä Suolahteen muodostui työläisasuinalueita teollisuuslaitosten lähettyville. Näistä vanhimpia olivat Kolikkoinmäki, Sörkänmäki ja Riihivuori. Kolikkoinmäki rakentui Likolahteen johtavan polun varteen, alunperin sahan ja sitä seuranneen rullatehtaan toiminnan seurauksena ja jatkui Vaneritehtaan aloitettua toimintansa. Suolahden keskustan koillispuolella, lahden takana sijaitsee Sörkänmäen asuinalue. Alue alkoi muotoutua saha- ja konepajatoiminnan sekä tiili- ja kattohuopatehtaan ansiosta. Vanhan Sörkänmäen alueella on säilynyttä vanhaa rakennuskantaa. Korkean Riihivuoren ympärille kiertyi työläisasutusta 1920 -luvulta sahan valmistumisen jälkeen. Alueelle antoi leimaa vuoren päälle rakennettu suosittu tanssilava. Sahan toiminta loppui 1990-luvun alussa. Muuta vanhaa asutusta oli mm. Likolahden asutus Tippatehtaan ympäristössä. Työläisasuinalueet rakentuivat ilman kaavaa. Kauppaloiden synnyttyä 1932 ryhdyttiin taajama-alueelle

suunnittelemaan asemakaavoja, mutta taajamien ulkopuoliset alueet saattoivat kehittyä vielä ilman kaavoitusta.

Jyväskylän - Suolahden rata otettiin käyttöön syksyllä 1898. Rata Haapamäeltä Jyväskylään oli valmistunut edellisenä vuonna. Äänekosken tehtaat rakensi kapearaiteisen yksityisradan (pässinradan) Äänekoskelta Suolahteen. Liikenne tällä ns. pässinradalla aloitettiin vuoden 1899 lopussa. Leveäraiteinen rata Suolahdesta Äänekoskelle saatiin valmiiksi vuonna 1943. Suolahden uusi asema otettiin käyttöön 1952. Matkustajaliikenne Äänekoskelta Haapajärvelle lakkasi 1960 –luvun lopussa ja Jyväskylästä Äänekoskelle 1986. Äänekosken ja Suolahden välisen tien rakentamista hidastuttivat pässinradan ja laivaliikenteen olemassaolo. Tie saatiin käyttöön vuonna 1922. Nelostie kulki sotien välisenä aikana Korkeakoskelta Suolahden läpi (Keiteleentie-Niemelänkatu-Äänekoskentie) Äänekoskelle aina 1950-luvulla valmistuneen uuden nelostien käyttöön asti. Tieyhteys Suolahdesta Korkeakoskelle valmistui 1910-luvulla. Suolahden - Sumiaisten tie avattiin liikenteelle vasta vuonna 1953.

Taajama alkoi muodostua rautatieaseman tuntumaan, jonne Satamakadun varteen rakentui kauppoja ja pankkeja. Satamakatu oli Suolahden pääkatu aina 1950-luvun alkuun saakka. Keskustan laajeneminen ja mm. uuden aseman ja keskustan koulun valmistuminen 1952 sekä tieverkon kehittyminen muuttivat osaltaan pääkadun painopisteen Asemakadulle. Ostoskeskus valmistui Asemakadun varteen 1960 –luvun loppupuolella.

Nykyinen taajamarakenne on melko tiivis. Asutusta on keskustan alueella sekä läheisillä Alkulan, Likolahden, Nakertajan, Mutapohjan ja Honkalan alueilla. Uutta asutusta on tullut Äänekosken ja Suolahden välialueelle. Kaupalliset palvelut ja muut keskustatoiminnat ovat pääasiassa Asemakadun varrella. Teollisuutta on enimmäkseen taajaman reuna-alueilla kantatien varrella, Alkulan alueella sekä Likolahdessa.

Taajama-alueella on säilynyt runsaasti arvokasta rakennuskantaa. Suolahden rakennusinventointi on alkuaan laadittu 1981. Rakenneyleiskaavahankkeen yhteydessä on laadittu Äänekosken rakennusinventoinnin täydennys (2006-2007) yhteistyössä kaupungin ja Keski-Suomen museon kanssa. Valtaosa inventoiduista kohteista on nimetty paikallisesti arvokkaiksi.

Kaavatyössä erikseen huomioidut kohteet on lueteltu selostuksen kohdassa 4.4.9.

Luonnon ja kulttuuriympäristön kannalta merkittävät kohteet on esitetty liitekartalla 2.

1.10 Liikenne, yhdyskuntatekniikka

Yleisiä teitä kaava-alueella ovat: kantatie 69, seututie 642 (Kuusa-Äänekoski) yhdystiet 6452 (Sirkkaharju-Suolahti), 6450 (Suolahti-Sumiainen), 16805 (Kalliolahti-Ruoti). Asemakatu toimii tärkeänä pääkatuna. Muutoin tiet ovat kokooja- ja tonttikatuja.

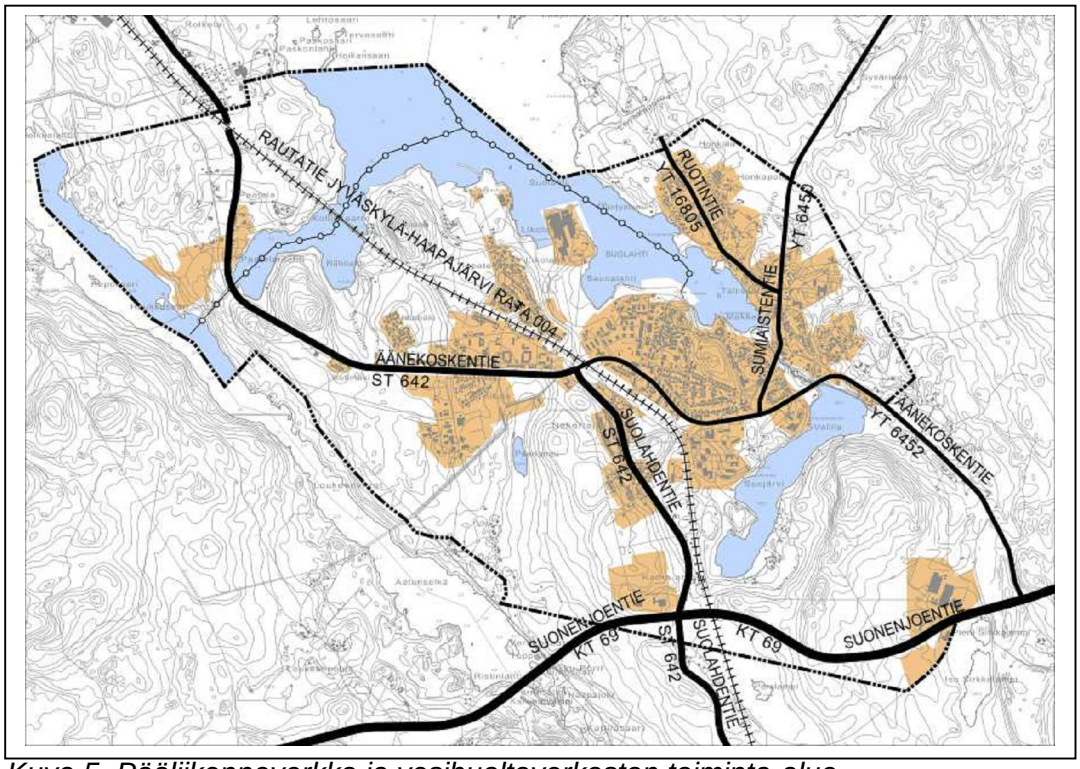

Kuva 5. Pääliikenneverkko ja vesihuoltoverkoston toiminta-alue.

Alueen vesihuolto järjestetään kaupunkikonserniin kuuluvan yhtiön toimesta (Äänekseudun Energia Oy). Toiminta-alue käsittää Äänekosken, Suolahden, Sumiaisten ja Konginkankaan taajamat. Laitoksella on neljä jätevedenpuhdistamoa, joista kaava-alueella on Suolahden puhdistamo. Kaava-alueella on Mutapohjan (luokka 1) ja Isomäen (luokka 3) pohjavesialueet. Mutapohjan alueella on vesihuoltolaitoksella vedenottamo. Vesitorni on keskustassa Makkaramäen alueella.

1.11 Ympäristön häiriötekijät

Pilaantuneet maa-alueet: Maaperän tilan tietojärjestelmässä on mainittu 14 mahdollisesti pilaantuneeksi luokiteltua maa-aluetta. Kohteet ja niiden sijainnit on esitetty liitekartassa.

Melu: Tieliikennemelua aiheuttavat yleiset liikenneväylät seututie 642 (Suolahdentie-Äänekoskentie) ja yhdystie 6450 (Sumiaistentie). Asemakatu ja Keiteleentie ovat vilkkaimmat ja meluisimmat kadut. Laskennallisesti arvioitu melualue maanteillä 642 ja 645 ulottuu 40 – 50 metrin etäisyydelle teiden keskiviivasta. Muuta liikenteestä aiheutuvaa melua on taajaman läpi kulkeva raideliikenne.

Teollisuuden aiheuttamaa melua on mitattu vuonna 2001. Näissä todettiin vaneritehtaalta aiheutuvan melua ympäristöön Likolahden kohdalla sekä koilliseen Honkalan kaupunginosaan. Muut melulähteet liittyvät lähinnä vapaa-ajan toimintaan.

Ilman laatu: Mittaustulosten perusteella Suolahden ilmanlaatua luonnehditaan vähintään tyydyttäväksi. Tilanteen todetaan selvästi parantuneen rikin yhdisteiden osalta.

Tulvavaara: Vuonna 2006 laaditun selvityksen perusteella Suolahden taajaman alueella tulvavaaralle alttiita alueita (toistuvuus kerran sadassa vuodessa ja kerran 250 vuodessa) sijoittuu Saunalahden pohjukkaan ja aivan keskustassa Äänekos-

kentien pohjoispuolelle urheilukentän ympäristöön sekä Kumpuniemen teollisuusalueelle.

Maa-ainesten otto: Toiminnassa oleva maa-ainesten ottoalue on Sirkkaharjun teollisuusalueen itäpuolella Suonenjoentien ja Savontien välissä.

2 SUUNNITTELUN TAVOITTEET

2.1 Valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet

Kaava-aluetta koskevat valtioneuvoston 1.1.2002 voimaan tulleen periaatepäätöksen mukaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Tarkistetut tavoitteet ovat tulleet voimaan 1.3. 2009. Yleiskaavaa koskevat seuraavat kohdat:

- toimiva aluerakenne
- eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto
- luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet.

Valtioneuvoston päätöksessä tavoitteet on jaettu yleis- ja erityistavoitteisiin niiden alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua ohjaavien vaikutusten perusteella. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Kulttuuriympäristöä ja maisemaa sekä luontoa koskevia erityistavoitteita:
Kulttuuriympäristöön liittyvien erityistavoitteiden kannalta valtakunnallisesti arvokkaina kohteita ovat Keski-Suomen kansanopiston vanha rakennus (Rakennettu kulttuuriympäristö, Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt, Museovirasto ja Ympäristöministeriö. 1993) ja Suolahden sataman asema-alue (Rakennusinventointi, Juuso Väisänen, Keski-Suomen museo, 2006). Riihilahden luhta on rauhoitettu Luonnonsuojelulain nojalla.

Maakuntakaava:
Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa. Maakuntakaavassa on osoitettu keskeiset aluevaraukset taajamarakenteelle, virkistysalueet, suojelukohteet ja erityispiirteet ja liikenteelliset ratkaisut sekä kehittämisen tavoitteet. Alueelta laaditut selvitykset ja suunnitelmat mahdollistavat tavoitteiden yksityiskohtaisemman huomioimisen.

2.2 Rakenneyleiskaavassa asetetut tavoitteet

Äänekosken aluerakenteen keskeisimmät kehittämistavoitteet ovat seuraavat:

- Äänekoski kasvaa 1000 asukkaalla vuoteen 2016 mennessä
- Alueelle tavoitellaan aktiivisesti tulomuuttajia
- Äänekoski tarjoaa nykyisille ja tuleville asukkaille monipuolisia asuinmahdollisuuksia
- Valtatietä 4 ja Äänekosken sijaintia pääliikenneväylän varrella hyödynnetään
- Taajamien ja kylien kehittämiseen panostetaan
- Yritystoimintaa edistetään tarjoamalla kilpailukykyisiä sijoittumisalueita
- Äänekoskella lisätään osaamista ja kehitetään koulutusmahdollisuuksia

- Äänekoskella panostetaan palveluihin, asukkaiden viihtyvyyteen ja hyvinvointiin

Rakenneyleiskaavassa ja taajamia koskevissa yleiskaavoissa tavoitteeksi on asetettu

- toimivan, taloudellisen ja viihtyisän yhdyskuntarakenteen kehittäminen
- kasvualueiden suunnittelu kaavataloudelliset näkökohdat huomioon ottaen
- ympäristö-, virkistys- ja suojeluarvojen turvaaminen

2.3 Alueiden käytön strategiasta johdetut tavoitteet

Strategiatyön tuloksena tuotetussa rakennemallissa on otettu kantaa asumiseen, elinkeinoihin ja liikenteeseen, johon liittyy kyläverkko ja yhteydet, virkistykseen ja maisema- ja luonnonarvoihin sekä reitteihin ja matkailukohteisiin. Taajamien osayleiskaavoissa konkretisoidaan näitä tavoitteita valittavilla maankäyttöratkaisuilla.

Tarkemmat strategiaraportin tavoitteet ovat Suolahden taajaman osalta seuraavat:

- **Asumisen tavoitteet:** *Tavoitella tulomuuttajia, mm. alueella jo nykyisin työssäkäyviä, sekä nykyisen väestön pysymistä. Tavoitellun väestönkasvun vuoksi tarvitaan uusien asuinalueiden kaavoittamista. Lähtökohtana ovat monipuoliset, eri elämäntilanteisiin sopivat asumisen mahdollisuudet ja viihtyisät asuinympäristöt mm. ranta-alueita hyödyntämällä. Väestön ikärakenne pyritään saamaan nuorekkaaksi houkuttelemalla alueelle erityisesti nuoria lapsiperheitä ja työikäisiä.*

- **Elinkeinotoimintojen tavoitteet:** *Laajentaa, vahvistaa ja monipuolistaa Äänekosken asemaa työssäkäyntialueena laajentamalla palvelu- ja matkailusektoria sekä tukemalla teollisuustoiminnan säilymistä ja kasvua mm. tarjoamalla kilpailukykyisiä sijoittumisalueita. Tukea innovatiivista yritystoimintaa, joka tarjoaa työpaikkoja alueen nuorille. Panostaa kilpailukykyyn ja tuotekehitykseen. Vahvistaa Äänekosken asemaa osana Keski-Suomen kasvualuetta.*

- **Palvelujen tavoitteet:** *Parantaa ja monipuolistaa taajamien palvelutarjontaa. Kehittää alueen osaamista lisäämällä koulutustarjontaa.*

- **Liikenteen tavoitteet:** *Hyödyntää valtatietä 4 ja Äänekosken sijaintia pääliikneväylän varrella. Kehittää raideliikennettä. Parantaa kevyenliikenteen verkostoa taajama-alueilla. Kehittää vesiliikennereittejä osana kasvavaa matkailua.*

- **Virkistyksen tavoitteet:** *Kiinnittää erityistä huomiota asukkaiden viihtyvyyteen panostamalla virkistys- ja vapaa-ajan toimintoihin. Asuinalueiden viihtyisyyden lisäämiseksi alueella kehitetään virkistysmahdollisuuksia. Ranta-alueita hyödynnetään.*

- **Hyvinvointi- ja viihtyvyystavoitteet:** *Kiinnitetään erityistä huomiota asukkaiden hyvinvointiin ja viihtyvyyteen ja niitä käytetään kriteereinä asuinalueiden suunnittelussa. Eri ikäryhmät ja heidän tarpeensa otetaan huomioon aluerakenteen ja palvelujen suunnittelussa. Kuntalaisten osallisuutta suunnitteluprosesseissa lisätään.*

3 VAIHTOEHDOT (KOHDEALUEET)

Koko kaupungin rakenneyleiskaava on laadittu vaihtoehtotarkastelun kautta. Rakenneyleiskaavatyön yhteydessä on lisäksi määritetty vaihtoehtoisia taajamarakenteen laajenemissuuntia, joihin mm. uusien asuin- ja työpaikka-alueiden on katsottu sijoittuvan. Kaavahankkeen aikana on laadittu yksityiskohtaisemmat luonto- ja maisemaselvitykset jokaiselle kohdealueelle.

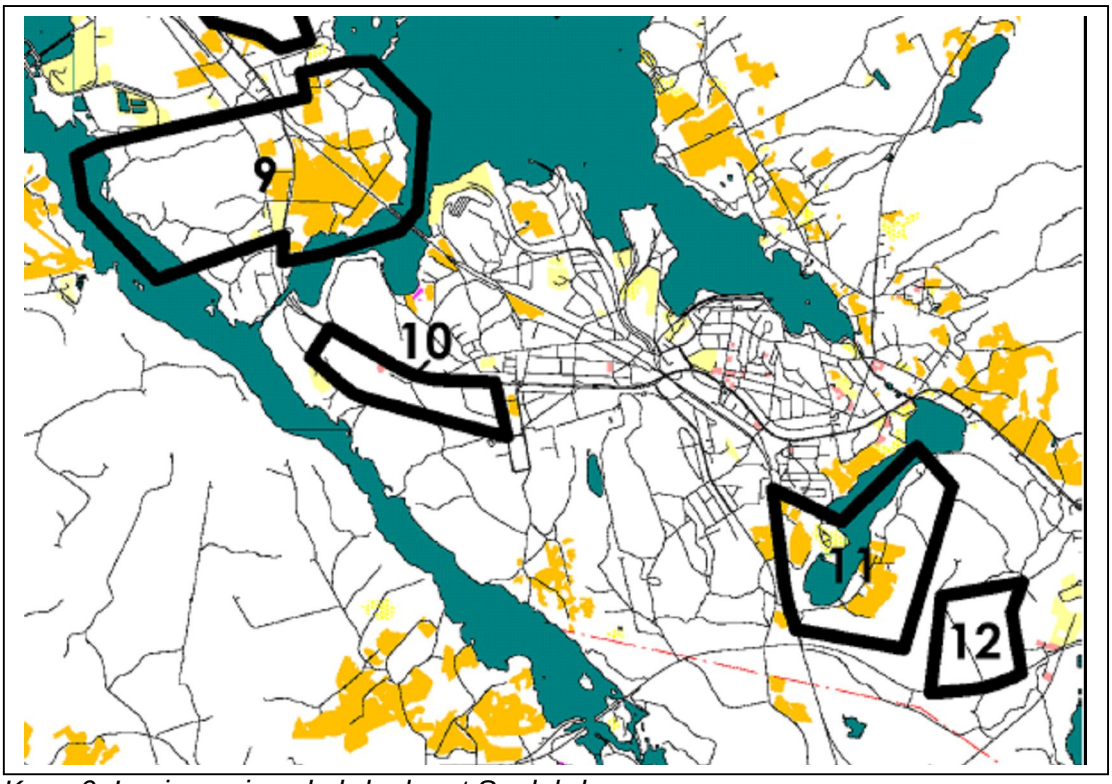

Kuva 6. Laajenemisen kohdealueet Suolahdessa.

Suolahden kohdealueet ovat:
Paatela, kohdealue 9, sijaitsee Äänekosken ja Suolahden keskustaajamien välissä. Alue rajoittuu pohjoisessa entiseen kunnanrajaan, idässä Keiteleen vesistöön, etelässä Paatelan uuteen asuinalueeseen ja lännessä Kuhnamon vesistöön. Rantalan tilakeskus ja sitä ympäröivät peltoalueet sijoittuvat Äänekoskentien (st 642) ja rautatien väliselle alueelle. Alue soveltuu parhaiten asuinrakentamiseen. Teollisuuden kannalta luontevin alue on Kanavatien länsipuolella aivan entiseen kunnanrajaan liittyen.

Kotimäki, kohdealue 10, sijaitsee Suolahden keskustan itäpuolella noin kahden kilometrin etäisyydellä. Alue rajautuu pohjoisessa Äänekoskentiehen ja etelässä entiseen pässinrataan. Idässä alue rajoittuu teollisuus- ja työpaikka-alueeseen. Alueen keskivaiheilla on Kotimäen asuinalue. Kotimäen ympäristö soveltuu asuinrakentamiseen ja alueen itäosa soveltuu parhaiten työpaikkarakentamiseen.

Suojärvi-Suojarinne-Mansikka-aho, kohdealue 11, sijaitsee Keskustan tuntumassa Suojärven eteläosan molemmin puolin. Alue soveltuu lähinnä asuinrakentamiseen.

Sirkkaharju, kohdealue 12, sijaitsee Kirppuvuoren eteläpuolella ja Suonenjoentien pohjoispuolella. Itäpuolella on Valtra Oy:n traktoritehdas. Alue soveltuu teollisuus ja työpaikkarakentamiseen.

4 OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

4.1 Yleinen perustelu

Osayleiskaavalla tarkennetaan rakenneyleiskaavatyössä määriteltyjä tavoitteita (strategiaa). Pääpaino kohdistuu laajenemisen kohdealueisiin sekä niiden lähiympäristöihin. Kaavan tärkeänä tavoitteena on kaksoiskaupungin välialueen maankäytön tiivistäminen ja eheyttäminen, virkistys ja vapaa-ajan toimintojen turvaaminen sekä erityispiirteiden huomioiminen. Kaavalla osoitetaan uusia ja vaihtoehtoisia aluevarauksia asumista ja työpaikkatoimintaa varten. Alueet toteutetaan vanhentuneiden asemakaavojen uudistamisen ja uusien rakentamisalueiden osalta asemakaavoituksen kautta. Asemakaavoissa rajaukset ja pinta-alat tarkentuvat mm. liikennöintiin ja lähivirkistykseen tarvittavien alueiden osalta.

4.2 Kokonaisrakenne ja mitoitus

Osayleiskaava-alueen maankäyttö jakaantuu seuraavasti	
Asuminen (A, AP, AP-1,AK, RA)	526 ha
Keskustatoiminnat (C)	10 ha
Palvelut (P, PY, RM)	65ha
Teollisuus (T, TY, TP)	375 ha
Erityisalueet ja liikenne (ET, EO, EJ, EV,LS)	86 ha
Virkistys (VL, VU, VR, RP)	228 ha
Maa- ja metsätalous (M, MT, MY)	890 ha
Suojelu (SL)	9 ha
Vesialueet (W)	411 ha
YHTEENSÄ	**2610 hehtaaria**

Uusia aluevarauksia on osoitettu (noin)	
Asuminen (AP,AK)	115 ha
Teollisuus (T, TP)	130 ha

Vaihtoehtoisten maankäyttömerkintöjen pinta-alat on laskettu ensimmäisenä osoitetun käytön mukaan.

Kaavassa on osoitettu uusia asuinalueita jonkin verran rakenneyleiskaavan väestön kasvuennusteita enemmän. Kaavassa on osoitettu vaihtoehtoisia alueita. Toteuttaminen ja järjestys päätetään kaupungin kaavoitusohjelmien mukaan, joissa Äänekosken ja Suolahden keskustoja tarkastellaan samanaikaisesti kokonaisuuden kannalta. Osayleiskaavan tarkastelujakso ulottuu rakenneyleiskaavasta poiketen vuoteen 2020 saakka. Todennäköisesti tänä aikana ei kaikkia alueita ehditä rakentamaan.

Mitoitusperustelu Suojärven ranta-alueella

Suojärven ranta-alueella on YK-merkinnällä osoitetulle alueelle kaavoitettu Suolahden rantayleiskaavan mitoitusta noudattaen rakennuspaikat, joiden likimääräinen sijainti on osoitettu kolmioilla ja aluevarauksiin liittyvillä numeroilla. Näiden alueiden rakennuslupa voidaan myöntää suoraan yleiskaavaan perustuen (MRL 72§ 1 ja 2 mom.).

Alueiden rakennusoikeus pohjautuu Suolahden rantayleiskaavatyön mukaiseen mitoitukseen, joka perustuu emätiloittaiseen muunnetun rantaviivan laskentaan. Muunnetun rantaviivan mitoittamisessa on noudatettu yleisesti käytettyä ns. Etelä-Savon seutukaavaliiton mallia sekä Keski-Suomen seutukaavaliiton suosituksia. Rakennusoikeuden määrittämisen lähtökohtana on pidetty ajankohtaa 1.1.1970. Tämän jälkeen tilasta erotetut sekä tilaan kuuluvat ranta-alueella sijaitsevat loma-asunnot ja ympärivuotiset asunnot on laskettu käytetyksi rakennusoikeudeksi. Jäljelle jäävä rakennusoikeus on osoitettu kaavassa uusina rakennuspaikkoina.

Kaavassa YK-rajauksella osoitettujen ranta-alueiden mitoituksena on käytetty 3-5 rakennuspaikkaa muunnetulle rantaviivakilometrille. Kyseisten ranta-alueiden tilakohtainen mitoitustaulukko on esitetty erillisessä liitteessä (LIITE 6).

Kaavaan tehdyt täydennykset
Kuulemisessa saadut mielipiteet ja lausunnot luonnosvaiheen jälkeen ja muistutukset ja lausunnot ehdotusvaiheen jälkeen on huomioitu kaavakokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Ehdotusvaiheen jälkeen tehtiin kaavaan vähäisiä tarkistuksia. Niitä maanomistajia joita muutokset koskevat on ehdotusvaiheen jälkeen kuultu erikseen. Yhteenveto kuulemisista sekä vastineet ovat erillisissä liitteissä.

4.3 Maankäyttö

4.3.1 Asuminen

Nykyiset asemakaavassa osoitetut asuinalueet huomioidaan pääpiirteissään kaavan mukaisina. Muutoksia on osoitettu toteutumattomille asemakaava-alueille Honkalassa ja Isomäellä sekä Nakertajan alueilla, jossa hotelli Keiteleen eteläpuoleinen laaja kerrostaloalue jää pois. Uudet asuinalueet sijoittuvat yksityiskohtaisemmin selvitetyille laajentamisen kohdealueille. Keskeisiä uusia pientalorakentamisen aluevarauksia ovat:

- Rotkolan ja rautatien välinen alue Paatelassa (noin 43 hehtaaria Keiteleen rannan tuntumassa, jossa on myös omarantaisia tontteja)
- Kanavaharjun pohjoispuoli (noin 33 hehtaaria, jossa Kuhnamolle osoitetaan omarantaisia tontteja)
- Kotimäki (n. 15 hehtaaria Äänekoskentien ja pässinradan ympäristössä)
- Suojarinteenalue (noin 10 hehtaaria)

Lisäksi kaavassa on esitetty Äänekoskentiehen tukeutuva pientaloalue Alkulan kaupunginosaan (Isomäki) ja Nakertajan alueen laajennus.

A Asuntoalue
Alue on tarkoitettu ympärivuotiseen asumiseen. Tontin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 350 k-m^2. Maatilan talouskeskuksen yhteyteen sallitaan lisäksi maaseutuyrittämistä palvelevien rakennusten rakentaminen. Numero tai kolmioiden määrä osoittaa alueen rakennuspaikkojen enimmäismäärän.

Merkinnällä on osoitettu ne ranta-alueiden rakennuspaikat, joiden osalta osayleiskaavaa voidaan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena (YK-alue). Rakennuspaikkojen määrä on 10 kpl. Kaavalla muutetaan Suolahden rantaosayleiskaavaa alueen länsiosassa: Kuhnamon rannassa sijaitsevat rakennetut alueet sisältyvät laajempaan AP alueeseen, jonka maankäyttö tarkentuu asemakaavalla.

AK Kerrostalovaltainen asuinalue
Merkinnällä on osoitettu keskustaan tukeutuvat rakennetut alueet Keiteleentien, Niemelänkadun, Savontien ja Harjusenkadun varrelta. Entisen kaupungintalon alueelle osoitetaan kerrostaloalue vaihtoehtoisena käyttönä. (P/AK).

AP Pientalovaltainen asuntoalue
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.
Merkinnällä on osoitettu taajamassa olevat toteutuneet sekä asemakaavoitetut tai asemakaavoitettavat pientalovaltaiset alueet.

AP-1 Pientalovaltainen asuntoalue.
Merkinnällä on osoitettu kylämäisen asutuksen alueet. Rakennuspaikan pinta-ala tulee olla vähintään 3000 m^2. Mikäli alue liitetään keskitettyyn vesihuoltoverkostoon tai se asemakaavoitetaan, pinta-ala voi olla pienempi.
Kylämäistä asutusta on esitetty Sumiaistentien varten ja Ruotinkyläntien pohjoispuolelle, Savontien varteen sekä Suojärven eteläpäähän Mansikka-ahon alueelle.

RA Loma-asuntoalue.
Alue on tarkoitettu loma-asuntojen rakentamiseen. Tontin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 250 m^2. Luku tai ympyrä merkinnän alapuolella osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän alueella.

Merkinnällä on osoitettu ne ranta-alueiden rakennuspaikat, joiden osalta osayleiskaavaa voidaan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena (YK-alue). Kaavassa on osoitettu Suojärven itäpuolelta viisi rakennuspaikkaa, joista yksi on rakentamaton.

4.3.2 Palvelut ja keskustatoiminnot

Palvelut osoitetaan keskustatoimintojen alueen (C) lisäksi julkisten palvelujen ja hallinnon alueille (PY) sekä yksityisille ja julkisille palveluille tarkoitetuille alueille (P). Alueet ovat enimmäkseen rakennettuja.

Suolahdessa on varauduttu matkailupalvelujen kehittämiseen: Wanhan Aseman alue ja Hotelli Keiteleen laajeneminen sekä Riihivuoren sahan, Kivilahden leirikeskuksen ja entisen tervatehtaan alueiden vaihtoehtoinen matkailukäyttö.

C Keskustatoimintojen alue
Alue on asemakaavoitettu. Asemakaavaa muutettaessa alueelle saa osoittaa keskustaan soveltuvaa asumista sekä hallinto-, toimisto-, palvelu-, ja myymälätiloja.
Merkinnällä on osoitettu Suolahden ydinkeskustasta Asemakadun varsialue ja Torikadun ympäristö. Alue toimii jo nykyisin keskeisenä keskustapalvelujen alueena. Alueelle voidaan sijoittaa keskustaan soveltuvaa asumista, hallinto-, toimisto-, palvelu- ja myymälätiloja.

P Palvelun ja hallinnon alue
Merkinnällä on osoitettuja alueita ovat mm. Hotelli Keiteleen alue, alue Torikadun vierestä, entinen kaupungintalon alue, Wanha Asema, Sisä-Suomen sairaalan alue, Suojarinteen alue sekä edellä mainittu seura-

kunnan alue jolle on osoitettu vaihtoehtoisena käyttönä matkailupalvelut (RM).

PY Julkisten palvelujen ja hallinnon alue
Merkinnällä on osoitettu keskustaan sijoittuvat julkisten palvelujen alueet, kuten koulut ja kansanopiston alue.

RM Matkailupalvelujen alue
Alueet liittyvät muuttuvan maankäytön alueisiin Keiteleen rannassa. Riihivuoren sahan alueella (T/RM) sekä tervatehtaan alueella (TP/RM) tulee huomioida ympäristö- ja maisemavaurion korjaustarve. Lisäksi tulee huomioida Riihivuoren luonto- ja maisema-arvot sekä geologiset arvot. Riihivuoren alueella on mahdollisuuksia mm. retkeilyn kannalta ja maisemaan liittyen.

4.3.3 Työpaikka-alueet

Valtaosa Teollisuudelle varatuista alueista muodostuu jo olemassa olevista alueista. Työpaikka-alueiden uudet aluevaraukset ovat:

- Valtran alueen laajennus Suonenjoentien (kantatie 69) varrella sekä teollisuusalueen laajennus kantatien eteläpuolella (yhteensä noin. 85 hehtaaria)
- Paatela (noin 27 hehtaarin alue, joka rajautuu Äänekosken osayleiskaavaluonnoksen T-alueeseen)
- Alkulan alueen laajennukset
- Kaura-ahon teollisuusalueen eteläpuoleiset alueet (kantatien 69 risteys)
- Suolahden asemanseutu

Lisäksi teollisuutta voi sijoittua entisen Riihivuoren sahan alueelle ja seurakunnan leirikeskuksen läheisyyteen, joiden alueiden vaihtoehtoiseksi käyttötarkoitukseksi esitetään matkailutoimintoja (RM).

TP Työpaikka-alue
Alueelle saa sijoittaa keskustan ulkopuolelle soveltuvia palvelu-, myymälä-, terminaali- ja varastotiloja sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta tuotantotoimintaa. Asemakaavassa ei tule sallia päivittäistavaroiden myyntiä.
Merkinnällä osoitetaan monipuoliset työpaikka-alueet, joissa voi olla toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta teollisuutta ja siihen liittyvää myymälätilaa sekä varastointia. Tervatehtaan alueella (TP/RM) tulee huomioida ympäristö- ja maisemavaurion korjaustarve.

Asemakaavoituksen yhteydessä kiinnittää erityistä huomiota pääosin rakentamattomana säilyvien varastointiin käytettävien alueiden sijoittamiseen ja ympäristövaikutuksiin. Alueet tulisi erottaa muusta taajamarakenteesta suojaistutuksin ja -aitauksin.

T Teollisuus- ja varastoalue
Merkinnällä on osoitettu nykyiset teollisuusalueet sekä varaukset toiminnan laajenemiselle Sirkkaharjussa, Alkulan alueella, ja Likolahdessa. Kaura-ahon alueella teollisuusaluetta on pienennetty. Riihivuoren sahan alueella (T/RM) tulee huomioida ympäristö- ja maisemavaurion

korjaustarve sekä Riihivuoren luonto- ja maisema-arvot sekä geologiset arvot.

TY Teollisuus- ja varastoalue, jolle ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia
Merkinnällä on osoitettu asutuksen lähelle sijoittuva olemassa oleva teollisuusalue Likolahdesta.

4.3.4 Virkistys

Kaavassa on osoitettu yhtenäiset virkistysalueet (VR, VL, VU). Yleiskaavan mittakaavasta johtuen ei kaikkia asemakaavassa osoitettuja lähivirkistysalueita ole tarkoituksenmukaista merkitä kaavaan. Lisäksi on osoitettu tärkeät kevyen liikenteen yhteydet ja ulkoilureitit. Leikki- ja uimaranta-alueet on osoitettu erikseen.

VL Lähivirkistysalueet
Merkinnällä on osoitettu asutuksen välittömään läheisyyteen sijoittuvat yhtenäiset virkistysalueet, jotka on pääosin merkitty asemakaavaan. Suolahden ranta-alue jää pääosiltaan rakentamiselta vapaaksi yleiseen virkistyskäyttöön. Rantaan on osoitettu ulkoilureittiyhteys.

VU Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue
Merkinnällä on osoitettu keskustaan sijoittuva urheilukentän alue.

VR Retkeily- ja ulkoilualue
Merkinnällä on osoitettu Nakertajan alue, jossa on käytössä olevia ulkoilureittejä.

RP Siirtolapuutarha-/ palstaviljelyalue
Merkinnällä on osoitettu Suojärveen rajoittuva niemialue Suojarinteen eteläpuolelta.

4.3.5 Liikenne

Nykyinen pääliikenneverkko säilyy ennallaan. Kantatienä on osoitettu Suonenjoentie (kt 69), seututienä Äänekoskentie/Suolahdentie (st 642), Äänekoskentie (6452) pääkatuna/yhdystienä sekä yhdystienä Sumiaistentie (yt 6450) ja Ruotintie yhdystienä/kokoojakatuna (yt 16805). Muut kaavassa osoitetut tiet ovat kokoojakatuja tai katuja. Uudet kadut on osoitettu ruskealla värillä. Kevyen liikenteen verkosto kattaa pääteiden ja -katujen varsialueet.

Uusi eritasoristeyksen varaus on osoitettu Suojarinteen länsipuolelle radan kohdalle. Uusi kevyen liikenteen alikulku on osoitettu Kaura-ahon risteyksen kohdalle. Risteyksessä varaudutaan myös liittymän liikenneturvallisuuden parantamiseen jakamalla risteys kahdeksi T-liittymäksi.

Rautatieyhteys osoitetaan pääratana. Tehdasalueille osoitetut ratayhteydet toimivat yhdysratoina. Pääliikenneyhteyksien varteen on osoitettu meluntorjuntatarvetta osoittavat merkinnät.

Ohjeellinen moottorikelkkayhteys on osoitettu maakuntakaavan tavoitteiden mukaisesti Hotelli Keiteleeltä länteen. Nykyiset laivareittiyhteydet on osoitettu. Venesatamat ja -valkamat on osoitettu symbolimerkinnöin.

LS Satama-alue

Merkinnällä on osoitettu Suolahden satama. Venevalkamia on osoitettu kolme.

LK Kanava-alue
Merkinnällä on osoitettu Paatelan kanava-alue.

4.3.6 Erityisalueet

Suolahden jätevedenpuhdistamo sekä muuntamo- ja mastoalue huomioidaan. Liikennealueiden läheisyydessä olevat viheralueet aivan keskustan läheisyydessä sekä Likolahden teollisuusalueen reunusta osoitetaan suojaviheralueiksi.

Maakuntakaavan suojavyöhyke on osoitettu aluerajauksella **sv**. Mahdollinen tulva-alue on aluerajauksella **sv-1**. Merkintöihin liittyviä vaikutuksia tulee huomioida ja tarkentaa yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Asemakaavoituksessa tulee täsmentää rakennusten alin sallittu korkeusasema.

Ympäristö- tai maisemavaurion korjaustarpeen merkintä on osoitettu Riihivuoren pohjoispuoleiselle T/RM alueelle sekä entisen tervatehtaan TP/RM alueelle joissa on osoitettu muuttuvaa maankäyttöä. Kohteet ovat maaperän tilan tietojärjestelmässä mahdollisesti pilaantuneina maa-alueina. Maaperän pilaantuneisuutta tulee selvittää yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä, jossa voidaan varmistua ko. alueen soveltuvuus mm. osoitettuun matkailutoimintaan.

ET Yhdyskuntateknisen huollon alue
Merkinnällä on osoitettu mm. jätevedenpuhdistamo ja muuntamoalue Alkulassa. Kohdemerkinnällä on osoitettu vesitorni, vedenottamo ja mastoalue.

EO Maa-ainesten ottoalue
Merkinnällä on osoitettu toiminnassa oleva soranottoalue Sirkkaharjun teollisuusalueen koillispuolelta.

EJ-1 Jätteenkäsittelyalue.
Alue varataan maa-ainesten säilytystä varten.
Merkinnällä on entinen soranottoalue osoitettu maa-ainesten kaatopaikkatoimintaa varten. Aluetta ei ole tarkoitettu pilaantuneiden maa-ainesten säilytykseen.

EH-1 Hautausmaa-alue.
Alue varataan lemmikkieläinten hautausmaata varten.
Alue sijoittuu EJ-1 alueen viereen.

EV Suojaviheralue
Merkinnällä on osoitettu melualueelle ja vaneritehtaan läheisyyteen sijoittuvat viheralueet, jotka eivät sovellu käytettäväksi yleisinä virkistysalueina.

4.3.7 Kulttuuriympäristö ja luonnonympäristö

Maisemallisesti arvokas alue
Merkinnällä on osoitettu luontoselvityksissä (2006, 1991) ja maisemaselvityksen mukaiset luonnonmaisemakohteet.

20. Kotimäki (1)
21. Kotimäki (2)
22. Riihivuori
23. Kirppuvuori

Kaupunkikuvallisesti tärkeä alue.

Asemakaavaa laadittaessa on varmistettava kaupunkikuvallisten arvojen ja suojeltavien rakennusten säilyminen. Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa omaleimaisen ja rakennusperinteeltään arvokkaan alueen rakennusperinteeseen. Rakennuksia ei saa purkaa ilman rakennusviranomaisen hyväksymää pakottavaa syytä. Ennen rakentamista ja sen ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Mahdolliset yksittäiset suojeltavat rakennukset on merkitty SR-merkinnällä. Ruuturasterin alla olevia yksittäisiä rakennuksia ei ole esitetty suojelukohteiksi merkinnän kuvatessa lähinnä arvokkaita aluekokonaisuuksia. Aluekokonaisuuksiin kuuluvien rakennusten suojelu selvitetään asemakaavoituksen yhteydessä.

Kohteiden numerointi viittaa kaavakarttaan ja rakennusinventointiin. Arvoluokat ovat valtakunnallisesti arvokas (V), maakunnallisesti arvokas (M) ja paikallisesti arvokas (P).

246. Aatulantien omakotitalot (P)
248. Alkulan omakotialue (P)
254. Keski-Suomen Opiston alue (M)
260. Tippala, Tärpättitehtaan työväen asunnot (P)
262. Suolahden entinen kunnalliskoti (P)
266. Rapaala (P)
267. Sisä-Suomen sairaalan alue (P ja M)
271. Telakan alue (P ja M)
278. Nakertajankadun ja Metsolankadun omakotitalot (P)
282. Rantala (P)
289. Iinankatu (M)
292. Katvelan omakotialue (P)
297. Kellosepänkatu (M)
299. Kenttäkadun omakotitalot (P)
303. Kotikatu 16 (P)
305. Opintie (P)
312. Suolahden vanha kaupungintalo (M)

321. Suolahden vanhan rautatieaseman kokonaisuus (V)
326. Honkala (P)
327. Honkapohjan pientaloalue (P)

SR Suojeltava rakennus tai rakennettu ympäristö

Rakennuksen purkaminen on kielletty kunnes rakennussuojelu on ratkaistu asemakaavassa. Ennen rakentamista ja sen ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata lausunnon antamiseen.

Kohteiden numerointi viittaa kaavakarttaan ja rakennusinventointiin. Arvoluokat ovat valtakunnallisesti arvokas (V), maakunnallisesti arvokas (M) ja paikallisesti arvokas (P).

249. Ortodoksinen kirkko (P)
252. Keski-Suomen opisto 1. rakennus (V)
253. Keski-Suomen opisto 2. rakennus (M)
261. Valkama (P)
269. Rauhala (P)
279. Harju (P)
288. Helinin talo (P)
293. Keiteleentie 3 (P)
295. Keiteleentie 34, muurarin funkistalo (P)
298. Kellosepänkatu 2 (P)
300. Keskustan koulu (P)
301. Suolahden kirjasto (P)
306. Punatiilinen vesitorni (P)
313. Suolahden kirkko (M)
314. Entinen säästöpankin asuin- ja liiketalo (P)
315. Edengrenin talo (P)
317. Uusi rautatieasema (P)
320. Suolahden vanha paloasema (P)
322. Vanha rautatieasema (V)
323. Veturitalli (V)
325. Hintikan talo (P)
329. Majalan koulurakennukset (M)
1-1. Tallilan aitat

SL Luonnonsuojelualue

Merkinnällä on osoitettu luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu Riihilahden luhta (01) sekä luonnonsuojelualueiksi varattavat Myllypuron suisto (kohde 28, arvoluokka I SL, luontoselvitys 1991) sekä Suojoki (kohde 25, arvoluokka I SL, 1991).
Suojeltavaksi varatulla alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojelun arvon.

luo Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.

Merkinnällä on osoitettu luontoselvityksissä (Äänekosken ja Suolahden taajamien laajennusalueiden luontoselvitys 2006 ja Suolahden arvokkaat luontokohteet, 1991) esiintulleita kohteita. Kohteet ovat paikallisesti arvokkaita. Kohteet 21, 27 ja 34 esiintyvät kansallisesti arvokkaiden kohteiden listauksessa (luontoselvitys 2006) kohteessa sijaitsevan uhanalaisen lajin vuoksi.

20	Kollinkaarteen-Paatelanlahden luhdat
21	Sikopuron lehto
22	Haapakorven suo
23	Laitakuusen puronvarsimetsä
24	Kansanopiston puisto
26	Mutapohjan puronvarsilehto
27	Myllypuron lehto
28	Riihivuoren lehto
34	Suojarinteen haka
35	Parslammen puronvarsilehto

luo-1 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
Alue, jonka puusto tulee säilyttää tai hoitaa niin, että liito-oravan pesimäpuut ja niitä suojaavat puut sekä ravinnon hankinnan kannalta riittävä puusto säilytetään.

Merkinnällä (ilman numerointia) on osoitettu liito-oravan (luontodirektiivin liitteen IV laji) elinpiirit: kuusi aluetta, jotka perustuvat ympäristökeskuksen tietokantoihin sekä kaavan yhteydessä laadittuihin luontoselvityksiin.

ge Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma
Merkinnällä on rajattu Riihivuoren maakunnallisesti arvokas kallioalue

pv Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue
Alueelle tapahtuva toiminta ei saa aiheuttaa maaperän eikä pohjaveden pilaantumista (ympäristönsuojelulaki 7§ ja 8§) tai näihin verrattavia ympäristöhaittoja.
Merkinnällä on osoitettu Mutapohjan vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue (luokka I) sekä Isomäen pohjavesialue (luokka III).

Keskeiset viheryhteystarpeet (viisi yhteyttä) on osoitettu vihreällä katkoviivalla. Viheryhteyksien toteuttaminen selvitetään erikseen asemakaavan tai reittien yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä. Tällöin tutkitaan tarkemmin mm. radan ylitys- / alitusmahdollisuudet.

4.3.8 Maa- ja metsätalous

Kaavalla osoitetaan maa- ja metsätalousalueena lähes 1000 hehtaaria eli yli 35% koko kaava-alueen pinta-alasta. Alueet ovat pääosin rakentamattomia ja yksityisessä omistuksessa. Pääkäyttö tulee olemaan metsätalous.

M Maa- ja metsätalousvaltainen alue
Alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä sekä kylämäinen rakentaminen. Asutusta ei saa sijoittaa 150-200 metriä lähemmäksi rantaviivaa.
Merkinnällä on osoitettu yhtenäiset metsätalousalueet keskustan ulkopuolelta, joihin ei ole välitöntä painetta muulle maankäytölle, kuten asumiselle, teollisuudelle tai virkistykselle. Alueella on olemassa olevaa haja-asutusta. Ohjeellisena puutarha- ja kasvihuonerajauksena **MP** on osoitettu alue Riihivuoren itäpuolelta.

M-2 Maa- ja metsätalousvaltainen alue
Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen. Asutusta ei saa sijoittaa 150 metriä lähemmäksi rantaviivaa. Pysyvän asutuksen talousrakennukset on sijoitettava asunnon välittömään läheisyyteen. Maankäyttö ja rakennuslain 72 § 1 ja 2 momentissa tarkoitetun ranta-alueen rakennusoikeus on maanomistajakohtaisesti siirretty RA – ja/tai A –alueille.

Merkinnällä on osoitettu Suojärven rantaan rajoittuvat metsätalousalueet aluerajauksen YK sisäpuolella.

MT Maatalousalue
Alueella on sallittua vain maatalouteen liittyvä rakentaminen.

Merkinnällä on osoitettu maatalouskäytössä olevat peltoalueet Paatelasta sekä alue kaavan itäosasta Rapaalan tilan ympäristöstä.

MU-2 Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta
Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Tässä käytössä tulee ottaa huomioon alueen maisemallisten ja muiden ympäristöarvojen säilyttäminen sekä alueen käyttömahdollisuudet ulkoiluun. Maankäyttö ja rakennuslain 72 § 1 ja 2 momentissa tarkoitetun ranta-alueen rakennusoikeus on maanomistajakohtaisesti siirretty RA ja/tai A -alueille.

Merkinnällä on osoitettu Suojärven rantaan sekä maisemallisesti arvokkaan Kirppuvuoren mäkialueelle rajoittuva metsätalousalue johon liittyy virkistysarvoja. Alue on osittain aluerajauksen YK sisäpuolella.

MY Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja
Metsänhakkuu on suoritettava alueen erityisluonteen edellyttämällä tavalla siten, että maisemalliset ja muut ympäristölliset arvot säilyvät.
Merkinnällä on osoitettu Riihivuoren kallioalue, Kotimäki, Myllypuron lehto (kohde 27 on kansallisesti arvokas uhanalaisen lajin vuoksi vrt. luo 27) sekä liito-oravan elinpiirin kannalta tärkeät alueet Paatelasta (VL/MY) ja Kotimäen alapuoleisista metsistä sekä Suojärven länsipuolella oleva alue.

4.3.9 Vesialueet

W Vesialue
Merkinnällä on osoitettu Suojärvi sekä kaavaan rajoittuvat Keiteleen ja Kuhnamon vesialueet. Tulva-alueet on osoitettu aluerajauksena (sv-1) Suolahden taajaman alueelta.

4.3.10 Osayleiskaavamääräyksiä

- Osayleiskaava on laadittu oikeusvaikutteisena (MRL 42§)
- Koko yleiskaava-alue on maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n 3 momentin tarkoittamaa suunnittelutarvealuetta.

5 KAAVAN SUHDE MUIHIN SUUNNITELMIIN

Kaavan suhde maakuntakaavoitukseen
Yleiskaava tukee ja tarkentaa maakuntakaavan tavoitteita. Kaavasuunnittelussa mm. huomioidaan Suolahden ja Äänekosken taajama-alueet kaupunkikehittämisen kohdealueena.

Kaavan suhde rakenneyleiskaavaan
Rakenneyleiskaavassa on luotu maankäytön kehittämisen raamit, jotta voidaan ohjata alueen kasvua ja tasapainoista maankäyttöä. Yleiskaavassa tarkennetaan rakenneyleiskaavan tavoitteita ja periaatteita siten, että Äänekoski pystyy tulevaisuudessakin tarjoamaan työtä ja monipuolisia asuinmahdollisuuksia sekä hyvät virkistysmahdollisuudet nykyisille ja tuleville kuntalaisille. Kaavassa tiivistetään Äänekosken ja Suolahden keskustojen välialuetta. Alueelle osoitetaan uusia asuinalueita mm. Paatelan alueelle sekä laajenemisalueita yritys- ja työpaikkatoiminnan tarpeisiin mm. Sirkkaharjun ja Alkulan teollisuusalueille. Laaditut selvitykset huomioidaan yleiskaavatyön edellyttämällä tarkkuudella.

Kaavan suhde kunnan muuhun suunnitteluun
Suolahden keskustaajama on asemakaavoitettu. Kaavatyössä lähtökohtaisesti osoitetaan asemakaavan mukaiset aluevaraukset. Aikaisemmin kaavoitetuille toteutumattomille alueille tai alueille joissa on muutospaineita, osoitetaan muuttuvaa maankäyttöä. Ranta-alueilla on osittain voimassa rantayleiskaava. Suolahden yleiskaavassa osoitetaan uusia alueita, joihin voi tulla omarantaisia tontteja vakituista asutusta varten. Taajama-alueella rannat kuitenkin jäävät enimmäkseen rakentamatta.

Yleiskaavassa osoitettu maankäyttö tarkentuu asemakaavoituksen kautta.

6 KAAVAN VAIKUTUKSET

Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää kaavan perustuvan riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin sekä toteutumisen ympäristövaikutusten selvittämistä. Yleiskaavassa arvioidaan tavoitteena olevan kehityksen vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä ihmisten elinoloihin ja -ympäristöön, maaperään, veteen ja ilmaan, luonnon monimuo-

toisuuteen, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen ja liikenteeseen ja kaupunkikuvaan, maisemaan ja kulttuuriperintöön.

6.1 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomiointi

Toimiva aluerakenne.
Aluerakenteen kehittäminen perustuu alueen omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin. Kaavalla tuetaan teollisuuspainotteisen Suolahden kehittämisedellytyksiä. Nykyisen toiminnan tueksi osoitetaan laajennusvaraa sekä uusia aluevarauksia logististen väylien varsilta. Palvelut keskitetään taajamiin, joka takaa monipuolisen palvelurakenteen säilymisen ja kehittämisen.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
Kaavatyössä pyritään vahvistamaan yhdyskuntarakenteen eheytymistä ja tiivistymistä Suolahden ja Äänekosken taajamissa sekä niiden välialueilla. Taajaman toteutunut maankäyttö huomioidaan. Laajenemisalueita sijoittuu nykyisten alueiden yhteyteen ja taajamien välialueelle. Kaavalla osoitetaan erilaisia ja vaihtoehtoisia alueita asumisen tarpeisiin. Maankäyttö tukeutuu olemassa olevaan pääliikenneverkkoon ja kunnallisteknisiin verkostoihin.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistys ja luonnonvarat
Kaavalla osoitetaan ja säilytetään keskeiset kulttuuriympäristöt ja -kohteet sekä luontokohteet laadittujen selvitysten ja inventointien perusteella. Maiseman kannalta tärkeät alueet huomioidaan. Alueella olevat hyvät virkistysmahdollisuudet säilyvät jatkossakin.

Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto
Kaavalla ei osoiteta muutoksia pääliikenneverkkoon. Tuleva maankäyttö sijoittuu pääliikenneverkon, mm. rautatieyhteyden, varteen. Taajamarakenne toteutetaan tiiviinä. Kaava luo mahdollisuudet eri liikennemuotojen kehittämiselle.

6.2 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristön säilymisen kannalta arvokkaat alueet on huomioitu kaavamerkinnöillä ja –määräyksillä. Kohteet perustuvat laadittuihin inventointeihin. Arvokkaimmat kohteet tai alueet on huomioitu suojelumerkinnöillä SR. Kaupunkikuvallisesti arvokkaat alueet on osoitettu ruuturasterimerkinnöillä. Yleiskaava ohjaa rakennetun ympäristön vaalimista ja suojelutavoitteet tullaan huomioimaan tarkemmassa suunnittelussa.

Kaavassa on huomioitu rakennetut alueet. Alueiden sisään jää täydennysrakentamismahdollisuutta jonkin verran. Muutoksia rakennetussa ympäristössä tapahtuu alueilla, joilla nykyinen toiminta on päättynyt ja/tai muuttuu toiseksi. Suolahden alueella muutoksia on osoitettu Riihivuoren pohjois- ja itäpuolella rantaan rajoittuvilla alueilla. Teollisuuskäytössä aikaisemmin olleille alueille osoitetaan vaihtoehtona matkailua palvelevaa maankäyttöä. Suolahden kaupungintalon alueen vaihtoehtoinen käyttö on asuinkerrostalojen alue.

Palvelurakenteeseen ei tule erityisiä muutoksia. Palvelut säilyvät jatkossakin keskustassa ja sen läheisyydessä. Muilta osin alue tukeutuu Äänekosken taajaman palveluihin.

Pääliikenneverkko säilyy nykyisellään. Toteutuminen lisää liikennettä nykyisellä tie- ja katuverkoilla.

Kaavassa on osoitettu tulva-alueen rajaukset, jotka tulee huomioida yksityiskohtaisessa maankäytössä. Tulvariskin huomioiminen ja vaikutukset rakentamiseen saattaa edellyttää lisäselvitystä (mm. perustamistavasta ja -korkeuksista) ja/tai laajempaa hulevesitarkastelua, jossa varaudutaan tulva- ja hulevesien hallintaan mm. pidätysaltaiden rakentamiseen.

6.3 Vaikutukset luonnonympäristöön ja maisemaan

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet sekä muodostettu luonnonsuojelualue on osoitettu kaavassa. Arvokkaat kohteet sijaitsevat pääosin metsäalueella tai virkistykseen tarkoitetuilla alueilla. Selvitysten perusteella on osoitettu laajempia liito-orava-alueita. Näiden ja ympäröivien alueiden maankäyttö tarkentuu asemakaavoituksen yhteydessä. Keskeiset viheryhteystarpeet on osoitettu. Pienialaisia kohteita, kuten uhanalaisen kasvien esiintymispaikkoja, ei kaavassa ole osoitettu.

Luonnontilainen ympäristö pienenee jonkin verran laajentumisalueiden toteutumisen myötä. Uudet alueet pääsääntöisesti täydentävät nykyisiä rakennettuja alueita. Vaikka metsien määrä jonkin verran vähenee, säilyy alueella kuitenkin laajoja ja yhtenäisiä rakentamattomia alueita. Uusien alueiden toteutuminen lisää liikkumista alueiden lähiympäristössä. Ulkoilu pyritään ohjaamaan olemassa oleville poluille ja reiteille. Suolahden alueella on runsaasti rakennettuja ulkoilureittejä, jotka ovat hyvin saavutettavissa. Osayleiskaava-alueelle ei osoiteta uutta maa-ainesten ottoa tai muuta tavanomaisesta rakentamisesta poikkeavaa maankäyttöä. Käytössä oleva soranottoalue osoitetaan.

Uudet asemakaavoitettavat alueet tullaan liittämään vesi- ja viemäriverkostoihin. Rakentaminen osaltaan vaikuttaa pintavesistöihin ja erityisesti alueet joissa tulee laajoja vettä läpäisemättömiä pintoja. Tarkemmassa suunnittelussa tulee huomioida, ettei hulevesistä aiheudu muutoksia vesistöihin tai luontoarvoihin.

Kaavalla ei osoiteta muutoksia maiseman kannalta tärkeille alueille eikä maisemarakenteeseen ole kaavalla ole erityisiä vaikutuksia. Uudet alueet on sijoitettu pääsääntöisesti metsäalueille, joissa maisema muuttuu rakennetuksi ympäristöksi. Kaavassa on erikseen huomioitu maisemallisesti tärkeä peltoalue Paatelassa sekä tärkeät mäkialueet. Taajamakuvallisiin seikkoihin on kiinnitettävä huomiota asemakaavoituksen yhteydessä.

6.4 Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Keskustojen kasvulla ja eheyttämisellä on myönteisiä vaikutuksia palveluelinkeinojen toimintaedellytyksiin, kannattavuuteen ja kasvuun. Uudet teollisuusalueet toteutuessaan lisäävät työpaikkojen määrää. Uudet asukkaat lisäävät verotuloja, mutta toisaalta lisäävät paineita julkisten palvelujen järjestämiseen. Kaikki laajenemisalueet sijoittuvat rakennetun infrastruktuurin läheisyyteen ja alueet on liitettävissä olemassa oleviin verkostoihin. Toteuttaminen edellyttää kullakin alueella (alueiden sisällä) mm. teiden ja verkostojen rakentamista. Näiden sisäisten kustannusten lisäksi tulee mm. kytkentäkustannuksia olemassa oleviin verkostoihin sekä käyttökustannuksia.

6.5 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön, sosiaaliset vaikutukset

Yleiskaavalla ohjataan asemakaavasuunnittelua ja rakentamista. Keskusta-alueelle ja sen lähiympäristöön sijoittuva rakentaminen tukee palvelujen säilymistä Suolahden ja Äänekosken alueella. Rakenneyleiskaavatyön yhteydessä tehdyssä selvityksessä on ollut esillä toive viihtyisistä ja luonnonläheisistä asuinalueista, joilta on hyvät virkistysmahdollisuudet. Kaavalla tarjotaan asuinympäristöjä, jotka houkuttelevat myös paluumuuttajia ja sopivat nuorille perheille. Uudet alueet tukeutuvat nykyiseen pääliikenneverkkoon, mikä edesauttaa joukkoliikenteen palvelutason turvaamisen ja sen kehittämisen. Osayleiskaavassa on paljon työpaikka-alueita lyhyen työmatkan päässä. Työpaikka-alueet sijoittuvat logististen väylien varsille edistäen Äänekosken vetovoimaa ja kilpailukykyä. Alueella on runsaasti ja monipuolista virkistystarjontaa. Keskusta-alueen rannat jätetään pääosiltaan rakentamatta ja yleiseen virkistyskäyttöön.

Kaava-alueelle sijoittuvat mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet, joita on 15 kpl, on osoitettu erillisessä liitteessä (Liite 5). Maaperän tila tulee ko. alueilla selvittää yksityiskohtaisessa maankäytössä. Kaavassa on Riihivuoren pohjois- ja itäpuolella osoitettu kaksi kohdetta joihin kohdistuu ympäristö- tai maisemavaurion korjaustarve.

6.6 Vaikutukset läheisiin Natura-alueisiin

Kaava-alueen eteläpuolelle jää kaksi Suomen Natura 2000 verkostoon kuuluvaa aluetta: Vatianjärven-Saraaveden alueen (FI0900104) Aatulan osa-alue ja Hietasyrjänkangas-Sirkkaharju –alue (FI0900013).

Aatulan osa-alue on osana laajaa Vatianjärven-Saraaveden 394 hehtaarin moniosaista kohdetta, joka sijoittuu Äänekosken ja Laukaan alueelle. Kohteen pohjoinen ja lähinnä kaavaan liittyvä osa-alue Aatulan perinnemaisemakohde on maakunnallista/valtakunnallista tasoa oleva perinneympäristö. Kohteen tekee arvokkaaksi pitkään jatkuneen laidunnuksen muovaamat erinomaiset haat ja metsälaitumet.

Nykyinen maankäyttö: Aatulan perinneympäristö jää taajamarakenteen ulkopuolelle yli kilometrin etäisyyden päähän asuin- ja teollisuusalueista. Lähiympäristö osoitetaan metsätalousalueena. Kohteen pohjoispuolella on aikaisemmin toteutunutta haja-asutusta vähäisesti. Nakertajan alueella on olemassa oleva ulkoilureitistö.

Osayleiskaava: Alueen läheisyyteen ei osoiteta tai kaavoiteta uutta maankäyttöä. M-alueella säilyy jatkossakin haja-asutuksen mahdollisuus. Osoitettu ulkoilureitistö tukeutuu nykyiseen reitistöön.

Vaikutukset Natura-alueeseen: Asukasmäärän kasvaessa lisääntyy lähialueiden virkistyskäyttö. Kaavassa jää runsaasti rakentamatonta aluetta. Ulkoilu ohjataan rakennetuille reiteille. Kaavahanke ei todennäköisesti merkittävästi heikennä ko. Natura-alueen luonnonarvoja. Kohteesta ei ole tarpeen laatia tarkempaa Luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviota.

Hietasyrjänkangas-**Sirkkaharju** sijoittuu Laukaan ja Äänekosken alueelle ja sen kokonaispinta-ala on 378 hehtaaria. Äänekosken puolelle sijoittuvaan Sirkkahar-

juun kuuluu lähes 30 metriä korkea tasalakinen ja paikoin hyvinkin jyrkkärinteinen selänne harjukuoppineen. Sirkkaharjun puusto on valtaosin varttunutta männikköä. Alueen erikoisuutena on useassa kohdassa kasvava kangasajuruoho. Alueen länsiosassa olevat lammet ovat suorantaisia.

Nykyinen maankäyttö: Sirkkaharju jää kaava-alueen ulkopuolelle. Läheisyyteen on asemakaavoitettu ja rakennettu teollisuutta. Kantatien (Suonenjoentien) pohjoispuolella on Valtra Oy:n teollisuusalue. Alueen itäpuolella on toiminnassa oleva soranottoalue sekä entinen soranottoalue, joka toimii nykyisin mm. maa-aineksen kaatopaikkana. Kantatien eteläpuolelta on asemakaavoitettu rautatiehen rajoittuva-alue teollisuusalueeksi. Alue on osittain toteutunut. Muut alueet ovat metsätalouskäytössä.

Osayleiskaava: Kaavalla osoitetaan laajenemisalue teollisuuden tarpeisiin. Alue sijoittuu Valtra Oy:n alueen länsipuolella ja etelässä olevan teollisuusalueen länsipuolelle. Kaavalla osoitetaan nykyiset kaavoitetut ja toiminnassa olevat alueet. Asutusta ei lähialueelle osoiteta.

Vaikutukset Natura-alueeseen: Toiminnassa olevien alueiden ei tiedetä aiheuttavan haitallisia vaikutuksia ko. Natura-alueeseen. Laajennusalue sijoittuu pääosin kantatien pohjoispuolelle sekä Natura-alueesta nykyisiä alueita kauemmaksi. Uusi alue on tarkoitettu lähinnä toimintojen laajenemistarpeisiin ja arvioidaan vaikutuksiltaan samankaltaiseksi nykyisen toiminnan kanssa. Kaavahanke ei todennäköisesti merkittävästi heikennä ko. Natura-alueen luonnonarvoja. Kohteesta ei ole tässä yhteydessä tarpeen laatia tarkempaa Luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviota. Teollisuusalueen laajuus ja mahdolliset vaikutukset tarkentuvat asemakaavoituksen yhteydessä. Samassa yhteydessä tulee laatia erilliset suunnitelmat hulevesien ohjaamiseksi.

6.7 Oikeusvaikutukset

Ohjausvaikutus muuhun suunnitteluun

Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42 § 1 mom.). Yleiskaava korvaa samaa aluetta koskevan aikaisemmin hyväksytyn yleiskaavan, jollei kaavassa toisin määrätä. Yleiskaava ei ole asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta (MRL 42 § 3 mom.). Yleiskaavan keskeiset periaatteet tulee ottaa huomioon asemakaavaa laadittaessa.

Viranomaisvaikutus

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista (MRL 42 § 2 mom.). Velvoite koskee kaikkia kunnan ja valtion viranomaisia, joilla on alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- tai toteuttamistehtäviä.

Rakentamisrajoitukset

Lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai valtio lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (MRL 43 § 1 mom.).

Suojelumääräykset
Jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa siitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (MRL 41 § 2 mom.).

Lunastus
Ympäristöministeriö voi myöntää kunnalle luvan lunastaa alue, joka on yleiskaavassa osoitettu liikenneväyläksi, asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen ja jota tarvitaan kunnan suunnitelmanmukaiseen yhdyskuntakehitykseen, - - - (MRL 99 § 3 mom.).

Suhde muuhun lainsäädäntöön
Edellä on esitetty maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisia yleiskaavan oikeusvaikutuksia. Myös muissa laeissa on säännöksiä, jotka edellyttävät yleiskaavan huomioon ottamista niiden lakien mukaisissa menettelyissä. Näistä keskeisimpiä ovat tielait, maa-aineslaki, vesilaki, metsälaki, jätelaki, rakennussuojelulaki ja ympäristönsuojelulaki. Luonnonsuojelulain ja muinaismuistolain huomioon ottamisesta säädetään vielä tarkemmin MRL 197 §:ssä.

7 KAAVAN TOTEUTUS

Osayleiskaava toteutetaan pääasiassa asemakaavoituksen kautta. Asemakaavoitus etenee vaiheittain. Asemakaavoissa ja –muutoksissa tulee arvioida, vastaako hanke osayleiskaavan tavoitteita. Osayleiskaavassa on osoitettu uusia ja vaihtoehtoisia asuinaluevarauksia runsaasti. Osoitetut uudet aluevaraukset vastaavat nykynäkymien mukaiseen tarpeeseen tarkastelujaksoa pidemmällä ajalla. Kaupungin kaavoitusohjelmassa ja päätöksenteossa määritellään tarkemmin alueiden käyttöönottojärjestys.

Käyttöönottoon vaikuttaa kunnan maanomistus ja maanhankinnan eteneminen eri alueilla sekä olemassa olevan verkoston läheisyys, hyödyntämismahdollisuudet ja toteuttamisen kustannukset sekä tonttien kysyntä. Laajenemisalueiden kustannuksia on tarkasteltu erillisessä liitteessä.

Maisemaan kohdistuu erityisiä tavoitteita, joita voidaan hyödyntää virkistykseen. Alueella on runsaasti arvokasta rakennuskantaa jäljellä, jossa täydennysrakentaminen tulee sovittaa kokonaisuuteen huolella. Keskeisessä asemassa arvokkaaseen kulttuuriympäristöön sijoittuvan hankkeen toteuttamisessa on suunnitteluun panostaminen sekä rakennuslupamenettelyn yhteydessä tapahtuva kaupungin rakennustarkastuksen ohjaus- ja neuvontatyö. Tähän kaavaan ja Äänekosken aikaisempiinkin kaavoihin liittyen on laadittu runsaasti rakentajille ja rakennustarkastukselle tarkoitettua hyödyllistä aineistoa.

Osayleiskaavan seurantaa tulee jatkaa hyväksymisen jälkeen. Seurannalla voidaan ennakoida muuttuvaan kehitykseen. Toteutuksessa on tärkeää, että asukkaille pystytään tarjoamaan palvelut oikea-aikaisesti.

Tarvittaessa muutetaan yleiskaavaa tai ryhdytään muihin toimenpiteisiin.

8 SUUNNITTELUN VAIHEET

Aloitusvaihe

- Kaupunginhallituksen päätös kaavan vireille tulosta 31.10.2005 (Suolahden kaupunginhallitus).
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ollut nähtävillä kaava-aineiston nähtävilläolon yhteydessä.
- Viranomaisneuvottelu (MRL § 66) 4.9.2006

Luonnosvaihe

- Luonnos kaupunginhallituksessa 1.10.2007.
- Valmisteluvaiheen kuuleminen (MRA 30 §) 11.10.-12.11.2007.

Ehdotusvaihe

- Osayleiskaavaehdotus kaupunginhallituksessa 8.6.2009.
- Osayleiskaavaehdotus nähtävillä 16.6. – 17.7.2009.
- Viranomaisneuvottelu (MRA 18 §) 29.9.2009.
- Lausunnot ja muistutukset kaupunginhallituksessa 26.10.2009
- Kunnan kannanoton ilmoittaminen muistutuksen tehneille (MRL 65 §) sekä nähtävilläolleen kaavaehdotuksen tarkistaminen ja osallisten kuuleminen 30.10.2009

Hyväksyminen

- Äänekosken kaupunginvaltuusto hyväksyi osayleiskaavan 14.12.2009.

9 KAAVAEHDOTUKSEN TARKISTUS

Kaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana kaupungille toimitettiin 6 muistutusta ja 9 lausuntoa, joissa kahdessa ei ollut huomauttamista. Kaupunginhallitus hyväksyi 26.10.2009 kaavoittajan vastineen perusteella, että nähtävilläolleeseen kaavaehdotukseen tehdään muistutusten ja lausuntojen pohjalta noin 20 tarkistusta.

Ympäristökeskuksen kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella on todettu, ettei kaavaehdotusta ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n perusteella: esitettävät muutokset koskevat vain yksityistä etua ja niitä osallisia, joita muutokset koskevat on kuultu erikseen.

Osallisille on lähetetty tarkistuksia koskevat kirjeet 30.10.2009. Palautteen perusteella kolmeen kohteeseen tehtiin maanomistajien esittämät tarkistukset.

Nähtävilläolon perustella ja sen jälkeen tehtyjen muutosten sisältö ja käsittely ilmenee liitteenä 7 olevasta kaavoittajan vastineesta.

Äänekoskella 14 joulukuuta 2009

AIRIX Ympäristö Oy

ESKO HYYTINEN
Esko Hyytinen

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI – KAAVOITUSPALVELUT

Kaavoituspäällikkö Olli Kinnunen

Kaavasuunnittelija Tuuli Tolonen